

[Undervisningsministeren.]

heder, hvor sønderjyske Skoleforhold behandles.

Kommissionsflertallets Indstilling, der har faaet Tilslutning af 13 Medlemmer — jeg henviser her til Side 18 i den omdelte Betænkning — gaar ud paa, at de kommunale tysksprogede Skoler skal forsvinde, men Særklasserne — jeg skal henvide ærede Medlemmer til § 5 i Lovforslaget —, der blev oprettet i Henhold til den midlertidige Lov af 21. December 1945, kan, hvor Forholdene taler derfor, videreføres som Klasser inden for den danske Folkeskole. Ligeledes foreslaar Flertallet, at der kan etableres Undervisning i Tysk i de højere Klasser — jeg henviser til § 6 —, hvis Begøring herom fremsættes af Forældre til mindst 10 Børn. Om Privatskolerne og Hjemmeundervisningen er der fuld Enighed i Kommissionen. De første underkastes de samme Regler, som er gældende i Henhold til den midlertidige Lov, og med Hensyn til Hjemmeundervisningen foreslaas fastsat mere bestemte Kriterier for, hvad der skal forstaaes ved en saadan — jeg henviser her til § 2. Tilsynet med saavel private Skoler som Hjemmeundervisningen lægges under Skolekommission og Skoledirektion.

Mindretallet i Kommissionen — jeg henviser til Side 23 i Kommissionsbetænkningen — foreslaar ikke nogen endelig Ordning af Skoleforholdene i Sønderjylland, men dets Forslag gaar ud paa at forlænge den midlertidige Ordning i Aar endnu til 31. Marts 1947, dog saaledes, at Indskrivning i Iste Særklasserne kan finde Sted pr. 1. April i Aar.

Med Hensyn til Privatskoler og Hjemmeundervisning er der, som nævnt, fuld Enighed i Kommissionen. Hvad angaar Motiveringen for de to Indstillinger kan jeg henvide til Kommissionsbetænkningen, men gaar i øvrigt ud fra, at de vil komme frem under Behandlingen af Forslaget her i Tinget fra de ærede Medlemmers Side, som har været Medlemmer af Kommissionen.

Spørgsmaalet om Skoleordningen i nationalt blandede Omraader har altid været en vanskelig og meget omstridt Sag. Vi kender den haarde Haands Politik fra preussisk Side over for de danske Sønderjyder, og vi ved, at den forfejlede sit Maal, og vi kender vor egen Politik fra 1920 og frem til i Dag, hvor vi atter staar over for Spørgsmaalet om den fremtidige Ordning. Da vi i 1920 gennemførte vor meget frisindede Skolelovgivning, var det ud fra en bevidst og stærk Tro paa, at en meget vidtgaende Frihed var det mest holdbare Grundlag at

bygge paa i den nationale Kamp, og den byggede paa de Erfaringer, vore Landsmænd havde vundet i Udlændighedstiden. Dette kom ogsaa meget klart til Orde i den daværende Ordførers Udtalelser — det var Hr. Jensen-Sønderup — ved Forslagets Behandling i Folketinget i 1920. De findes i Folketingstidende for 1919—20, Sp. 6368, og med den højtærede Formands Tilladelse skal jeg citere nogle faa Linier derfra. Ordføreren udtalte:

„Jeg tror, det er overordentlig heldigt, at vi netop paa dette Undervisningens Omraade udviser den største Liberalitet og fastslaar Bestemmelser, der sikrer Forældrene mod at blive tvungne til at lade deres Børn undervise paa et Sprog, som de ikke synes om. Af alt det, som de Danske i Sønderjylland har lidt under, er der vel ikke noget, der har gjort mere ondt — og det er forstaaeligt, at det har været saaledes — end den Tvang, der har været paa Undervisningens Omraade med Hensyn til Benyttelsen af tysk Sprog.“

Jeg skal ikke komme nærmere ind paa Ordningen af 1920, som vi med god Grund altid har været stolte af og altid er blevet prist for. Det er min Opfattelse, at var vi blevet ved den og ikke havde givet efter for de paagaende tyske Krav allerede i 1923, senere i 1933 og saa i 1939, saa vilde den have staaet stærkere i Dag, end den gør. Nu er det saaledes, at Flertallet i Kommissionen vil bort fra de tysksprogede kommunale Skoler, og Mindretallet vil væsentlig beskære det tyske Mindretals Ret til at forlange kommunale Skoler oprettet. Ogsaa nu bygger man, som man gjorde i 1920, paa de i Tiden indvundne Erfaringer.

Det er heldigvis saaledes, at ingen inden for Kommissionen og formentlig heller ikke paa Rigsdagen ønsker at gaa den Vej at forbyde al tysksproget Undervisning. Flertallets Forslag krænker heller ikke principielt Forældrenes Ret til at faa deres Børn undervist paa det Sprog, de holder af og som er deres, og man bryder altsaa ikke med den Linie, som Jensen-Sønderup trak op i de af mig lige anførte Udtalelser. Selve 1920-Ordningens Fader, daværende Undervisningsminister Jacob Appel, har i Virkeligheden meget tydeligt givet Udtryk for samme principielle Opfattelse. Med den højtærede Formands Tilladelse skal jeg citere nogle Sætninger af ham, som er gengivet af det ærede Medlem Hr. Erik Appel i hans lige udkomne Pjece om det tyske Mindretals Stilling i Riget gennem 25 Aar. Jacob Appel siger her:

„Selv om der ikke var sket andet